Základní škola JIH, Mariánské Lázně, Komenského 459, příspěvková organizace

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Platnost od: 01. 09. 2026
Účinnost od: 01. 09. 2026

1. Účel a východiska strategie

Tato strategie stanovuje jednotný postup školy při včasném rozpoznávání rizika školní neúspěšnosti, poskytování přiměřené podpory a vyhodnocování její účinnosti. Je součástí systému poradenských služeb školy a navazuje na preventivní program školy, školní řád, školní vzdělávací program, krizový plán a program poradenských služeb školního poradenského pracoviště (dále jen „ŠPP“).
Strategie vychází zejména ze školského zákona, vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.
Cílem strategie je:

- předcházet vzniku školní neúspěšnosti a jejímu prohlubování;
- včas identifikovat žáka ohroženého školní neúspěšností;
- zjistit překážky ve vzdělávání žáka bez nálepkování nebo předjímání jejich příčin;
- společně se žákem, jeho zákonnými zástupci a pedagogy nastavit srozumitelný, přiměřený a časově vymezený plán podpory;
- využívat podpůrná opatření v souladu s právními předpisy;
- podporovat pravidelnou školní docházku, motivaci žáka, bezpečné klima třídy a partnerskou spolupráci školy a rodiny;
- průběžně vyhodnocovat účinnost zvolených opatření.

2. Vymezení školní neúspěšnosti a rizikové signály

Školní neúspěšnost se nemusí projevit pouze neprospěchem na vysvědčení. Riziko školní neúspěšnosti může být patrné již při dlouhodobém nebo náhlém zhoršení výsledků vzdělávání, při nedostatečném osvojení základních dovedností, opakovaném neplnění úkolů, vysoké nebo problémové absenci, snížené motivaci, obtížích s adaptací, v sociálních vztazích nebo při zhoršení psychické pohody žáka.
Za významné varovné signály škola považuje zejména:

- zhoršování výsledků vzdělávání nebo opakované neplnění vzdělávacích povinností;
- výrazné mezery v učivu a v základních studijních dovednostech;
- dlouhodobou či opakovanou nepřítomnost, neomluvenou absenci nebo potíže s návratem
- do výuky po delší absenci;
- náhlou změnu chování, únavu, úzkost, ztrátu motivace, izolaci nebo konflikty;
- obtíže související se zdravotním stavem, jazykovou bariérou, změnou rodinné situace či odlišným kulturním nebo sociálním prostředím;
- podezření na specifické vzdělávací potřeby, na mimořádné nadání spojené s podvýkonem nebo na rizikové chování.

Jednotlivý signál sám o sobě nemusí znamenat školní neúspěšnost. Pedagogové jej vždy posuzují v souvislostech a s respektem k individuální situaci žáka.

3. Odpovědnost a spolupráce

3.1 Ředitelka školy a vedení školy

Ředitelka školy vytváří podmínky pro realizaci strategie, zajišťuje součinnost pracovníků školy a rozhoduje v otázkách, které jí svěřují právní předpisy. Vedení školy podporuje sjednocení postupů pedagogických pracovníků a vyhodnocuje, zda škola poskytuje žákům potřebnou podporu.

3.2 Třídní učitel

Třídní učitel koordinuje podporu žáka v rámci třídy. Průběžně komunikuje s vyučujícími, žákem a zákonnými zástupci, sleduje docházku, vzdělávací výsledky a sociální klima třídy. Při potřebě svolává společnou konzultaci a spolupracuje se ŠPP.

3.3 Vyučující

Vyučující průběžně sleduje vzdělávací pokrok žáka, včas reaguje na rizikové signály a v rámci své výuky volí přiměřenou individualizaci, diferenciaci zadání, srozumitelnou zpětnou vazbu a podporu při doplňování učiva. Informuje třídního učitele o významných zjištěních a podílí se na plnění dohodnutého plánu podpory.

3.4 ŠPP

Výchovný poradce, školní metodik prevence, školní speciální pedagog a školní sociální pedagog poskytují pedagogům metodickou podporu, konzultují situaci žáka a rodiny, pomáhají s nastavením podpůrných opatření a zprostředkovávají spolupráci se školským poradenským zařízením (PPP nebo SPC), střediskem výchovné péče či dalším odborným pracovištěm. ŠPP nenahrazuje úlohu vyučujících a třídního učitele; podporuje jejich koordinovaný postup.

3.5 Žák a zákonný zástupce

Žák je přiměřeně věku a vyspělosti zapojen do formulace cílů podpory a je veden k převzetí odpovědnosti za splnitelné kroky. Zákonný zástupce spolupracuje se školou, informuje ji o závažných skutečnostech, které mohou ovlivnit vzdělávání, a dokládá důvody nepřítomnosti v souladu se školním řádem.

4. Zásady práce se žákem ohroženým školní neúspěšností

Při poskytování podpory škola:

- vychází z konkrétních vzdělávacích potřeb, silných stránek a možností žáka;
- stanovuje malý počet jasných, dosažitelných a ověřitelných cílů;
- poskytuje žákovi pravidelnou, konkrétní a podporující zpětnou vazbu;
- zajišťuje přiměřenou návaznost mezi požadavky jednotlivých vyučujících;
- dbá na to, aby hodnocení bylo v souladu s pravidly hodnocení ve školním řádu a aby žák rozuměl kritériím hodnocení;
- chrání důstojnost žáka a zachovává nezbytnou míru důvěrnosti informací;
- aktivně spolupracuje se zákonnými zástupci, aniž by na ně přenášela odpovědnost za odborné pedagogické postupy;
- průběžně vyhodnocuje, zda podpora vede ke zlepšení.

5. Postup při identifikaci a řešení rizika školní neúspěšnosti

Krok 1 – Včasné zachycení a prvotní podpora ve výuce
Vyučující při zjištění rizikových signálů nejprve ověří, zda žák rozumí učivu, zadání a pravidlům hodnocení. Poskytne mu přiměřenou podporu v rámci výuky a informuje třídního učitele, vyžaduje-li to povaha obtíží.
Podpora může zahrnovat zejména:

- úpravu tempa, rozsahu nebo formy zadání při zachování vzdělávacích cílů;
- rozdělení úkolu na menší kroky a ověření porozumění zadání;
- názorné pomůcky, přehledy učiva, strukturované pracovní listy či digitální podporu;
- možnost doplnit zameškané učivo podle předem domluveného realistického plánu;
- pravidelnou krátkou konzultaci se žákem;
- přiměřené možnosti prokázat dosažené znalosti a dovednosti v souladu s pravidly hodnocení;
- doučování, pedagogickou intervenci nebo jinou podporu, je-li škola schopna ji zajistit.

Vyučující zaznamená podstatné kroky a jejich výsledek v rozsahu potřebném pro další koordinaci podpory. Zákonný zástupce je prokazatelně informován, vyžaduje-li to rozsah nebo délka obtíží.

Krok 2 – Společná konzultace a plán podpory
Přetrvávají-li obtíže nebo jsou-li závažnější, třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími projedná situaci se žákem a zákonným zástupcem. Podle potřeby přizve pracovníka ŠPP.
Výstupem je stručný plán podpory, který obsahuje zejména:

- popis konkrétních vzdělávacích obtíží a silných stránek žáka;
- cíle podpory;
- opatření školy, úkoly žáka a formu spolupráce se zákonným zástupcem;
- osobu odpovědnou za koordinaci;
- termín vyhodnocení.

Pokud samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb při výuce nepostačuje, škola může zpracovat plán pedagogické podpory (PLPP). PLPP zahrnuje popis obtíží a vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, cíle podpory a způsob vyhodnocování. Žák a zákonný zástupce se s plánem prokazatelně seznámí.

Krok 3 – Vyhodnocení podpůrných opatření prvního stupně
Škola průběžně sleduje účinnost podpůrných opatření prvního stupně. Nejpozději po třech měsících od jejich zahájení vyhodnotí, zda vedou k naplnění stanovených cílů. Při vyhodnocení může:

- v podpoře pokračovat nebo ji přiměřeně upravit;
- ukončit opatření, pokud byly cíle naplněny;
- doporučit zákonnému zástupci využití poradenské pomoci ŠPZ, pokud opatření nepostačují.

Do zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně škola pokračuje v poskytování podpory prvního stupně podle aktuálních potřeb žáka.

Krok 4 – Spolupráce se ŠPZ a navazující opatření
Poradenskou pomoc ŠPZ může využít žák nebo zákonný zástupce na základě vlastního uvážení; škola ji doporučí zejména tehdy, pokud podpůrná opatření prvního stupně nepostačují. Škola poskytuje ŠPZ potřebnou součinnost a podklady v rozsahu stanoveném právními předpisy.
Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze poskytovat pouze na základě doporučení ŠPZ a předchozího písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka; u zletilého žáka

jeho vlastního souhlasu. Škola je poskytuje bezodkladně po splnění těchto podmínek a průběžně vyhodnocuje jejich účinnost ve spolupráci se ŠPZ, žákem a zákonným zástupcem.
Individuální vzdělávací plán škola zpracovává pouze tehdy, vyžadují-li to vzdělávací potřeby žáka a doporučí-li jej ŠPZ; vyžaduje také žádost zákonného zástupce nezletilého žáka a písemný informovaný souhlas s poskytováním vzdělávání podle IVP. Úprava očekávaných výstupů vzdělávání je možná jen v mezích stanovených právními předpisy a na základě příslušného doporučení.

6. Podpora při absenci a neplnění školní docházky

Žák je povinen řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat; zákonný zástupce je povinen jeho řádnou docházku zajistit. Důvody nepřítomnosti se dokládají podle školního řádu, nejpozději do tří kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti.
Při zvýšené absenci třídní učitel bez zbytečného odkladu vyhodnotí její dopad na vzdělávání a projedná situaci se žákem a zákonným zástupcem. Podle okolností se sjedná plán návratu do výuky a doplnění zameškaného učiva, který stanoví reálný rozsah, termíny, formu konzultací a způsob
průběžného ověření pokroku. Škola postupuje podle školního řádu; konkrétní počet hodin absence sám o sobě nemůže nahradit individuální posouzení situace žáka.
Pokud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že jde o dítě uvedené v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí, například při dlouhodobém zanedbávání školní docházky nebo při závažném ohrožení vývoje dítěte, škola je bez zbytečného odkladu oznamuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Oznámení není sankcí; jeho účelem je ochrana dítěte a zprostředkování potřebné pomoci.

7. Specifické skupiny žáků

7.1 Žáci se SVP
Škola poskytuje podporu podle zjištěných vzdělávacích potřeb žáka a platných doporučení ŠPZ. Podpora může zahrnovat úpravu metod a forem práce, organizace a hodnocení, kompenzační pomůcky, personální podporu, předměty speciálně pedagogické péče nebo další opatření stanovená právními předpisy.

7.2 Žáci-cizinci a žáci s nedostatečnou znalostí českého jazyka
Škola zohledňuje jazykové a adaptační potřeby žáka. Žák, který plní povinnou školní docházku v České republice nejvýše 24 měsíců a je cizincem nebo občanem České republiky s obdobnými potřebami k začlenění, může být na základě žádosti zákonného zástupce zařazen do skupiny pro jazykovou přípravu v určené škole. Jazyková příprava se organizuje podle platných právních předpisů; její délka se stanoví podle znalostí a potřeb žáka.

7.3 Žáci nadaní a mimořádně nadaní
Školní neúspěšnost může mít podobu podvýkonu i u žáka s vysokým nadáním. Škola proto sleduje také nepoměr mezi možnostmi žáka a jeho výsledky, podporuje rozvoj silných stránek a při potřebě konzultuje ŠPZ.

7.4 Žáci se zdravotními nebo psychickými obtížemi
Při dlouhodobé nemoci, návratu po hospitalizaci, zhoršení psychické pohody či jiné náročné životní situaci škola volí podpůrný a individuálně přiměřený postup. Pokud se žák nemůže pro zdravotní stav účastnit vyučování déle než dva měsíce, ředitelka stanoví způsob vzdělávání odpovídající možnostem žáka, popřípadě může za zákonných podmínek povolit vzdělávání podle IVP.

8. Komunikace s rodinou a ochrana soukromí

Škola nabízí zákonným zástupcům konzultace podle organizačních možností školy, na třídních schůzkách a po předchozí domluvě. V případě rizika školní neúspěšnosti komunikuje včas, konkrétně a srozumitelně; nezaměřuje se pouze na nedostatky, ale také na možnosti zlepšení a silné stránky žáka.
Při sdílení informací škola respektuje právní předpisy na ochranu osobních údajů a zásadu nezbytnosti. Informace o zdravotním stavu, rodinné situaci či poradenské péči se předávají pouze osobám, které je nezbytně potřebují pro zajištění vzdělávání a podpory žáka nebo jimž jejich poskytnutí ukládá právní předpis.

9. Dokumentace, vyhodnocování a závěrečná ustanovení

O podstatných krocích podpory škola vede přiměřenou dokumentaci. Dokumentace obsahuje zejména zjištěné vzdělávací potřeby, dohodnutá opatření, termíny vyhodnocení a výsledek podpory. Rozsah dokumentace musí odpovídat účelu podpory a pravidlům ochrany osobních údajů.
Třídní učitel a pracovníci ŠPP podle potřeby vyhodnocují účinnost poskytované podpory. Vedení školy nejméně jednou ročně vyhodnotí naplňování této strategie a při zjištěných potřebách ji aktualizuje.
Za realizaci strategie odpovídá ředitelka školy ve spolupráci s pedagogickými pracovníky a ŠPP.

V Mariánských Lázních dne: 01.09. 2026

Ředitelka školy: Mgr. Jaroslava Baumgartnerová
Zpracoval/a: Mgr. Lubomíra Hrdonková